

WOJCIECH SKÓRA

PAP SŁUPSK

SŁUPSK JAKO „OŚRODEK ANTYPOLSKICH DZIAŁAŃ” NA POMORZU ZACHODNIM W 1921 ROKU

Prezentowany dokument jest jednym z pierwszych i zarazem bardzo nielicznych przejawów zainteresowania władz II Rzeczypospolitej międzywojennym Słupskiem. Nieprzypadkowo jest to raport wywiadowczy. Po wejściu w życie traktatu wersalskiego położenie polityczne Słupska uległo radykalnej zmianie. Bezpieczna dotychczas lokalizacja niemal z dnia na dzień zamieniła się we „frontową”¹. Bliskość pomorskiego „korytarza” była wyzwaniem i groźbą. Dla pomorskich Niemców Słupsk był wówczas ośrodkiem administracyjnym na tyle dużym, by stać się centrum lokalnych działań wywiadowczych i militarnych wymierzonych przeciwko polskiemu Pomorzu. Nadzieje i plany niemieckich wojskowych, rozbudzone w okresie wojny polsko-bolszewickiej, były wciąż żywe w 1921 roku². Należy też dodać, że specyficzne dla pruskiej prowincji Pomorze (*Provinz Pommern*) były liczne majątki ziemskie, których właścicielami (lub synami właścicieli) byli wysocy oficerowie pruscy. Wymuszona redukcja armii niemieckiej była dla tej grupy klęską nie tyle materialną, ile prestiżową. Budziło to chęć odwetu i zakonspirowanego kontynuowania dotychczasowych zajęć. Polskie władze odpowiedzialne za bezpieczeństwo zachodnich granic państwa znały te uwarunkowania, lecz oczywiście wyciągały z nich przeciwstawne wnioski. Słupsk musiał być pod ob-

¹ Szerzej: W. Stępiński, *Spoleczeństwo pruskiej prowincji Pomorze wobec powstania II Rzeczypospolitej w latach 1918-1919. Psychologiczne i polityczne przesłanki postaw społeczeństwa pogranicza*, [w:] *Polska wobec integracji europejskiej w latach 1918-1945*, pod red. M. Wojciechowskiego, Toruń 2000, s. 97-131. Na ile niemieckie władze uważały Pomorze Zachodnie za „zaczisną przystań” świadczy fakt, że w lutym 1919 r. z Wilhelmshöhe pod Kassel do Kołobrzegu przeniosło się Naczelne Dowództwo (*Oberste Heeresleitung – OHL*), na czele którego stał w dalszym ciągu marszałek Paul von Hindenburg (W. B. Łach, *Pomorze Zachodnie w systemie militarnym republiki weimarskiej i Trzeciej Rzeszy w latach 1919-1944*, [w:] *Działania militarne na Pomorzu*, pod red. W. Wróblewskiego, Warszawa 2001, s. 187).

² Do jakiego stopnia rachuby Niemców na konfrontacje militarną z Polską były wówczas rozbudowane, zob. N. Maczulis, *Niemieckie plany utrzymania terytoriów prowincji Westpreußen wobec stanowiska Kaszubów przed podpisaniem traktatu wersalskiego*, *Kaszubskie Zeszyty Muzealne* [Kartuzy] 1994, z. 2.